

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΑ... ΣΑΡΑΚΟΣΤΙΑΝΑ!

(Απεκρηάτικη ανάμνησις)

Την έλεγαν Μαριάνθη. Δέν μās ενδιαφέρει όμως τ' όνομα. Μπορούσαν νά τή λένε και 'Ελευσώρα και Μαρία και όσως άλλους ό γονός της ήθελε.

Πήγαμε τις φιλενάδες μας να πάμε στο χορό...

και πολλές φορές, τή νύχτα, σάν κοιμόντισσαν όλοι στο σπίτι τους, και δέν έπαχε παρόμοιο ανοιχτό στη γειτονιά, τις παίνομα κρηφά και γρυφάες όλη τη νύχτα. Ποιά νά γρύφε όμως, τότε, κανείς στη Μικρή 'Αθήνα; Γι' αυτό κ' έμεις κλεινόμαστε σπίτι. Μοναξιά, χο- ζούρι, ερωτόλογα...

'Εκαθόμωνα τότε στην όδον Σταδίου, σ' ένα δωμά- τιο άπέναντι από τόν άνδριάντα τού Κολοσοφθην, εκεί πού εινε σήμερα τού κατόστημα Νεωτερομύων κάποιον Ρή- γα Γιαννάκη, άν θυμάμαι καλά τó όνομα...

*Ηταν κεί τότε μοδιστράδικο εκεί. Από καλά και τίμα κορίτσια από τήν "Υδρα τού διεύ- θιναν. Τις εγάτρεις τις ειλαν πρός τή μέση δωμάτια, ένα δε, από τή πιο καλά, μοιά τού νοικιάσαν έμένα.

Ανόστρων άρχών όμως γυναίκες, και ενδιαφερόμενες για τó όνομα τού καλλιτεχνικού άτέλει τους, μοιά απαγό- ρειναν άσπρηά κάθε παρεκτροπή και κάθε ύποπτη έπί- σκεψη.

*Ετσι κ' έγω περιοριζόμωνα νά βλέπω, τήν ήμέρα, μόνον τόν Κολοσοφθην, άσπρηά και συνοφρονισμέν, νά τεϊνν άπαρξός τού δάχτυλό του και νά μοιά δείχνν, άγνωστο για πόσον λόγo, τούς Βασιλικούς Σταυρούς!

*Η πόρτα τού σπιτιού έκλεινε με σουσάτα. Μοιά δούσαν όμως κ' ένα κλειδί για νά τήν άνοιγοι, τó βράδυ, όταν πήγαινα άργά... 'Ημωνα τότε φοιτητής τής Νομικής, τακτικός μόνον στις παραδόσεις τού μακαριτή Θεοφανο- ποιούλν — άγνωστο πάλν γιατί και ή προτιμώσιμη αυτή — κ' 'Εγραφα και στην 'Αχρόπολις. Σενούτεις δέν ήμωνα ποτέ, αλλά πήγαινα κρημιά φορά στά θέατρα, κ' έτσι μοιά χρειάζόταν τó κλειδί για τή... νύχτα.

*Μιά μέρα, λοιπόν, στο κλεισμα τού χρόνου, ήρθαν και ή 'Αποκρηές. Θά ήτανε κατά τή 1911.

Με τόν Θανασάκη είχαμε συμφωνήσις νά πάρουμε τó βράδυ τής Κυριακής τής Τυρινής τις φιλενάδες μας και νά πάμε στο «Μεγάλο Χορό» πού δινόταν, κατά έθιμον, στο Δημοτικό Θέατρο...

*Όπως θυμάμαι, τή διεύθιναν και τήν άριστοτραγιά τού χορού τήν ειλαν πάντοτε ο Δίμος Βρυταίνος, ο Καλογερόγης, ο Γιώργης ο Τρωακάς, ο μακαριτής Δίμηρ και άλλοι, από τούς όποιους σήμερα μās χωρίσαν θάνατοι, άσπασίσις και γεγονότα!...

—Και τώρα τι νά κάνουμε!

*'Ετσι, λοιπόν, τó βράδυ εκεί- νου τής 'Αποκρηές... έλξημας τις φιλενάδες μας, από τήν πίσω πόρτα τού σπιτιού, τής όποιας τó κλειδί εκοράτσει ή άδερφή τής Μαριάνθης, τις... Βάλαμε μέσα σε δυό καινούργια ντόμινα και πή- γαμε στο χορό.

Κόσμος εκεί άφθονος, στρώμα από κομρετί κάτω, σάν νά πατού- σεις σε παχειά χαλιά.

Οι χοροί τότε δέν ειλαν τήν πολυ- τέλεια τών σημερινών, ειλαν όμως, νομίζω, κάτι πού άληθινό, αύθόρη- το και άποκρηάτικο... Τό κέφι...

Τότε λαβαίναν μέρος στην άποκρηάτικη τρέλλα, από τά θεωρεία τους, και οι ήπουργοί, ριχνόντας άφθονο κομρετί κάτω στην αίθουσα...

*'Ας εινε!... Δέν θά ήτανε ακόμα μεσάνυχτα, όταν ή Μαριάνθη μοιά ελεπε πός δέν αισθάνεται καλά και θά έπρεπε νά φύγομε από τó χορό.

— Βρε άμάν! — Κάμε μου τή χάρη! Σάν νά εξα- λίστηκα. Θά πέσο...

— Και πού νά πάμε; — Κάτου για νά κοιμηθώ. — Στο σπίτι σου; — Εινε επικάνδνο. 'Άλλωστε δέν έ- χουμε και τó κλειδί. Πάμε καλύτερα στο δωμάτιό σου.

*Τó κλειδί τού δικού της σπιτιού, πα- θώς είπαμε, τó ειλχε ο Θανασάκης με τήν άδερφή της, οι όποιοι ειλαν 'Εξαα- ντισή, 'Αναζητηθέντες δέν άνεφερόθησαν ποθενά.

*Μιά και δυό λοιπόν, στο μοδιστράδι- κο τής όδου Σταδίου.

'Η Μαριάνθη έπεσε και κοιμήθησε σάν ξερη. 'Εγώ πήρα και διάβασα τήν... 'Αμαρτωλιών Σουτήρια...

Τό πρού, πριν νά κολοφοτίσει, τήν ζήτησα.

— 'Ελα νά φύγομε, τής λέω, πριν ξεπνήσουν και μās δουν. Ντύθηκε βασιτικά και πεταχτά και φύγαμε. 'Ανοίξα σιγά τήν πόρ- τα — άνοιξε, καθώς είπαμε, χωρίς κλειδί — και, καθώς ή Μαριάνθη βγήκε, γρήγορα και πεταχτή, έσπενον νά Ένακλεισόω. Κα- θώς όμως έκλεισα τήν πόρτα, έπιάστηκε μέσα στα δυό θη- οσόφύλλα τού φουστανού τής ή άρχη!...

Τραβάω, τραβάω... ειλχε σφιγνοθή για καλά!

Ζητώ τó κλειδί ν' άνοίξω και νά τήν έλευθερώσω, μιά τó ειλχε λημονήσιε στο δωμάτιό. Νά κρηφήσο τó κουδού- νι, για νά μās άνοίξουν, θά μās έπιαναν!...

— Και τώρα τι θά κάνουμε; τής λέω. — Ξέρω κ' εγώ!... μόν άποκρηάται.

Τραβήχτηκε όσάσσο με δύναμη και νά ξεκολλήση τó φουστάνι τής, μιά τίποτε! 'Αρχισαν μάλιστα νά τρίζουν και νά σπάζουν ή ραφές τού φορεμάτός της. Ειλχε γίνει έ- ξω φρεσύν!

— Πώ! πώ!... Ξεφώνιζε. Πώ! πώ!... ρεζηλιά!... Μασαράδες γίναμε!...

— Μασαράδες ήμασταν χτές, τής λέω, σήμερα ούτε κ' εγώ δέν ξερω τι θά γίνουμε!

Σκέφτηκα 'Εξαφνα ν' άνεθοιά από τó παρόμοιο στην κά- μαρα και ν' άνοίξω από μέσα. Σακαφάλωσα, αλλά τó πα- ρόμοιο ήτανε κλειστό.

'Από μέσα άνοιγόταν θρόμβος. 'Η μοδιστρες, φαίνεται, άρχισαν νά ξεπνούνε!

— Ξέρεις; λέω στη Μαριάνθη. — Γι; με ρωτάει. — Νά κόψουμε λίγο στην άρχη τó φουστάνι σου! — Εισαι καλά!... Νά κόψω τó ποιετινό μου τó φου- στάνι!...

— Τότε τι νά κάνουμε; Νά κόψουμε τήν πόρτα!... Κι' έτσι μέιναμε πάλι εκεί, άναποφάσιτοι.

Ειλχε άρχισει παιά νά ξεμερώνν για καλά και οι διαβάτες νά περ- νούνε στο δρόμο.

— 'Εφεξε και πός θά γρυφού σπιτί!... Θά καταλάβουμε τήν ά- ποσιία μου!... 'Η άδερφή μου θά έγγίσιε, μοι έλεγε ή Μαριάνθη.

— Μή στενοχωρείσαι. Θά έξη τó νου της και θά σε περιμένη, τήν παρηγορούσα. Θ' άψηση τήν πόρτα άνοιχτή νά μηής.

— Κι' άν σηκωθούν οι άλλοι; — Ειλχε πανιάσι απ' τó φόβο της και μόνο μιά κοκκινάδα έμενε στο μελαχροινό της μάγουλο, πού μοιά θύμει ψημένο μηλο.

— Ξέρεις, τής λέω άξαφνα, έχω μια ιδέα, πού είμαι βέβαιος πός εινε σοφή.

— Ποιά; — Νά βγάλεις τó φουστάνι σου και νά τ' άφήσουμε δω πέρα κρημαμένο.

Μ' εκόνταξε καλά, μίν ξερον- τας άν τής μιλώ άστεϊνεύόμενος ή σοβαρά. — Κι' έπειτα; ρώτησε. — Θά γρυφω εγώ, θά κρηπή- σω, θά άνοίξω και θά τó πάρω. — Και πός θά πάμε σπίτι, πού θάμα γυμνή; — Σας γνωρίζαμε!... Σας γνω- ρίζαμε!

Οι δρόμοι ήσαν γεμάτοι μασκαράδες...

Και οι ήπουργοί τó τε πούσαν κομρε- τί από τά θεωρεία τους.

—Σας γνωρίζαμε!... Σας γνω- ρίζαμε!

ΜΙΚΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΡΕΖΕΛΛΩΦ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΣΚΥΛΟΥ

ΡΕΙΣ - τέσσερες φορές την εβδομάδα, στην είσοδο του μικρού νεκροταφείου της κομπολόγισσας, συναντιούνταν σχεδόν τακτικά η κυρία Περανό και ο κύριος Ναβέιν. Η κυρία Περανό πήγαινε εκεί για να κλάψη στον τάφο του πολυαγαπημένου της συζύγου, που της τόν ελεε άραξει σκληρά και πρόορα ο θάνατος. Ο κύριος Ναβέιν, πάλι, πήγαινε στον τάφο της γυναίκας του, μά όχι για να κλάψη. Απλώς πήγαινε άπλωσ από κοινωνικό καθήκον, νοιώθοντας μάλιστα κάποια ένδομη ευχάριστη για τó θάνατο της γυναίκας του, ή όποια τόν ελεε βρασιάνει πολύ με τις κακιές της και τις ιδιοτροπιές της άπ' τόν καιρό τού γάμου τους.

Τόν κύριο Ναβέιν τόν συνόδεε πάντοτε στό νεκροταφείο ο Σάμ, τó αγαπημένο του μπουλ-ντιού, ένα άγριο ζώο, μεγάλο και δυνατό, που με τó παραμυρρό έδειχνε τά τρομερά τόν δόντια, ένω, άντιθέτως, τή κυρία Περανό τήν άκολουθούσε πάντα ή Φορμόζα της, μά μικρή και χαριτωμένη σκυλί, ήμερη και πολύ συμπαιθητική.

Όταν πήγαινε να συναντηθών στην έξοδο τού νεκροταφείου, ο κύριος Ναβέιν και ή κυρία Περανό χαριεπιτόνουν, φρονιζόντας πάντοτε να κρατούν σε άπόσταση τά σκυλιά τους, γιατί ο φοβερός Σάμ δέν ένέπνεε ούτε τήν πιο μικρή έμπιστοσύνη.

Ένα κάλοκαιρό άποσυμμερο, ο κύριος Ναβέιν με τó Σάμ και ή κυρία Περανό με τή Φορμόζα, ελεαν πάει και πάλι στό νεκροταφείο.

Η χήρα ελεε γονατίσει με όλη τήν προσήλωση της έμπρός στον τάφο τού συζύγου της, άναυλωώντας τις ώραιές ώρσει μαζί του, όταν έξανα... κάποιος θόρυφος άκούστηκε λίγο πιο πέρα, ο Σάμ έδειχνε τά τρομερά γυνώματα κι' έπειτα μά λεπτή και διαπερατική κραυγή.

Η κυρία Περανό πετάχτηκε άμέσως επάνω και μά τρομερή σκέπη πέρασε άπ' τó μυαλό της.

— Φορμόζα! φώναξε. Θεέ μου! Σίγουρα σε καταμαμάτισαν αυτό τó καταραμένο άγριοσκυλί! Θεέ μου! Άχ, τó άθλιο ζώο, άχ!...

Και άρχισε να ζητά ή βοήθεια, φέρνοντας τά χέρια της μπρός στό μάτια της, για να μή διτ τó σπαραξικάρδιο θέμα που ελεε διαμαματισθή μπροστά της. Η Φορμόζα κοιτότανε στό ζώομα, πλημμυρισμένη στό αίματα. Και, δύο βήματα πιο πέρα, ο Σάμ έδειχνε τά τρομερά τόν δόντια, ανάμεσα από τά καταματωμένα χείλη του...

Ο κύριος Ναβέιν δέν ελεε προφτάσει να σόση τήν άμοιρη Φορμόζα. Προφτάσει όμως να δε-

- Μ' ένα μόνιλο.
 - Κι' άν δέν βρούμε ;
 - Με τά πόδια.
- Αυτοκίνητα τότε, πρό τού Βαλκανιζού πολέμου, δέν ύπάρχανε.
- Και τί θά πη ο κόσμος;
 - Πώς είμαστε καθιστερωμένοι μασκαράδες.
 - Μά ή γυναίκα ντύνεται να γίνη μασκαράς, δέν γόδνετα!
 - Έγκραίνάζουμε εμείς νέα μόδα!

Σκέφτηκε λίγο και, φράτ-φρατί, έβγαλε κι' άρρησε να πείσουν τó φουστάνι της και τó μασκόφι της, που ήσαν διαγκωμένα στην πόρτα. Μουρζόταν ν' άρξισο να κλάω και να γελάω μαζί... Αυτή τó κατάλαβε και μούτε :

- Και τώρα τί θά πη ο κόσμος ;
- Δέν θά πη τίποτα κακό. Θά σε θαυμάζει... Κι' όσοι δέν θά σε θαυμάζουν θά ειπουν πως είσαι μασκαράς!...

— Καθαρή Δευτέρα σήμερα και μασκαράς! Πρώτη ήμερα της Σαρακοστής!...

— Άσχυρώς γι' αυτό, της ελεα δείχνοντάς της τó φουστάνι και τó μασκόφι που χρεμόνταν στην πόρτα σαν έκτελεσμένοι κατάδικοι. Άπεξεδύθημε τόν παλαιόν άνθρωπον, τόν άμαρτωλόν, και εισερχόμεθα λευκοί στη Σαρακοστή!...

— Άλλοίμονό μου, σήμερα πού δέν τρώνε ούτε λάδι, τέτοιο μασκαρηλικί!...

— Τι τó θές τó λάδι... Έσένα, άν σε φάν, θά σε φάνε με... τά μάτια στό δρόμο οι διαβάτες.

Μόνιλο δέν βρήκαμε άμέσως. Περάσαμε τήν όδον Σταδίου έτσι! Ήταν, έντυχός, Καθαρή Δευτέρα, δέν έχει τó πούλι ούτε γαλατάδες, ούτε έθρημεριδοπαλιές, ούτε εργάτες πωίνους, και ο κόσμος ελεε από τó ξενύχι, μαχμουρλής...

- Έκει, κοντά στην 'Ομόνοια, μάς άραξαν οι Γαβριάδες.
- Σάς γνωρίσαμε!... Σάς γνωρίσαμε!...
- Τι είμαστε, σαν μάς γνωρίσατε!
- Ξαδιάντροποι!... Ξεστρίπατοι!...

Κόψαμε δρόμο... Κι' έτσι έγινε, τώ καιρό εκείνο, μασκαράς, όχι τις Άποκρηές, άλλα τήν... Καθαρή Δευτέρα.

χτή στό χέρια του τήν κυρία Περανό που λιποθυμούσε και να διαπιστώσει έτσι ότι ή χήρα κυρία, παρ' όλα τά σαράντα χρόνια της, ελεε ακόμα άρεκτά λιγερό άποκρίκι...

Για να τήν συνεφέρει, της έκανε άέρα με τó μαντήλι του. Στο τέλος, ή κυρία Περανό άνοιξε τά μάτια της. Τότε ο κύριος Ναβέιν ελεε πώς τά μάτια της ήσαν πολύ όμορφα. Άρχισε άμέσως να της ζητ ή συγγνώμη για τήν άγριότητα τού σκύλου του και να κλάη μαζί της τή δυστυχισμένη Φορμόζα. Της ώρξίστηκε μάλιστα πως θά τιμωρούσε πολύ άσπρηά τó φωνά. Και τó τέλος τήν συνόδεψε στό σπίτι της...

Τήν άλλη μέρα ο κύριος Ναβέιν πήγε και πάλι στό σπίτι της κυρίας Περανό. Η χήρα δέν ελεε συνέλθει ακόμα καλά-καλά από τήν ταραχή της κι' από τή βλίψη που ελεε δοκιμάσει. Ο θάνατος της άμοιρης Φορμόζας της ελεε στοιχίσει πάρα πολύ. Άπόσο δέχτηκε τόν έπισκέπτη της με μεγάλη έγχαροδίτητα. Ο κύριος Ναβέιν ελεε φέρει μαζί του λουλούδια, μπουλιόμα, τίποτε όμως άπ' αυτά δέν μπόρεσε να διαλέση τή μεγαλύτερη της κυρίας Περανό, που φαινότανε όστόσο να δινή περισσότερη όμορφιά τόν πρόσωπό της. Και στό τέλος, όταν όλα αυτά τά μικρά δώρα δέν χαριστοόρησαν, ο κύριος Ναβέιν προσέφερε στη χήρα τήν ίδια τήν καρδιά του. Αυτό όμως τó δωρο φαίνεται πως τήν έγχαριστήσε πολύ και τής κίνησε ζήσηά τó ένδιαφέρον. Στο πρόσωπο τού κ. Ναβέιν, παρ' όλα τά έξήντα του χρόνια, φανόταν άζομη ο άριστοκράτης, ο κύριος τού πόσιου. Έτσι, ή κυρία τού προσέφερε τó χέρι της, τó όποιο έξενιός φίλησε ίλαποτικώτατα...

Ο κ. Ναβέιν, ο όποιος ώς τότε ελεε άποφύγει να κινή λόγο για τó Σάμ, τó φωνά, όταν πλίσαισε ή μέρα που ελεαν όρισει για τó γάμο τους, ελεε στη μνηστή του :

— Άγαπητή μου φίλη, άν θέλεις, θά διώξω και τόν Σάμ, προτού παντρευτούμε.

— Όχι, όχι, αγαπητέ μου, τού άπάντησε ή χήρα χαμογελώντας. Δέν θέλω να κάνετε μά τέτοια όσεία. Κρατήστε τó σκυλί σας... Τού χρεωστού χάρη, άλλωστε... Χωρίς αυτόν δέν θα...

Ακούγοντας τήν άπάντησή της αυτή, ο κύριος Ναβέιν έμεινε καταγοητεμένος με τή γυναίκα αυτή, που θά γινόταν σε λίγο σύζυγός του.

Ο γάμος έγινε έπειτ' από λίγον καιρό. Μά ο Σάμ βγήκε ο πιο άτυχός άπ' όλη αυτή τήν ιστορία. Ο κύριος τόν δέν ένδιαφερότανε πεία μαζί του. Διέταξε και τόν έκλεισαν σ' ένα άποστερο, στον κήπο, όπου πάγονε τόν χειμώνα κι' έβουνο τó καλοκαίρι από τήν ζέστη. Έμεινε κλεισμένος εκεί μέσα, βρώμικος, κοκκαλιάρικος, πεινασμένος, σαν τó φωνά, μέσα στό κελλί της φιλακής του. Κι' ένα πρωί τού Ίανουαριού, ο φτοχός Σάμ πρόφρασε από τó κρυό...

Έπειτα από μερικές μέρες, όταν ο κύριος Ναβέιν μπήκε στό μπουνοτάρι της γυναίκας του, μά εκληχώς τόν πείνουμε: Τó δέημα τού Σάμ, μαζί με τó μαιλαστωμένο κεφάλι του, ήταν εκεί, ός τίπαχες, κάτω στό δάπεδο, επάνω στον όποιον περήγανη, σαν Ρωμιά άυτοκράτειρα, άκουμπουσε τά πόδια της ή σύζυγός του...

— Βλέπετε, αγαπητέ φίλε, ελεε εκείνη μόλις τόν ελεε, μ' ένα μοχθηρό χαμόγελο, τί τόν έκανε τόν Σάμ ; Θά μου ζεσταίνει έτσι τά πόδια τόν χειμώνα. Δέν τó βρίσκεις κι' έσύ οσοστό να μου πληρώση έτσι τó κακό που μου ελεε κάνει;

Ο κ. Ναβέιν δέν άποκρίθηκε, μά κτύταξε με μεγάλη άνησυχία τή γυναίκα του. Συλλογίστηκε τήν πρώτη του γυναίκα, που ήταν κακή, μοχθηρή, εκδικητική και πεισματάρα, κι' έπειτα συλλογίστηκε τις γυναίκες γενικά, που δέν ελεε πράγματι έτσι όπως φαίνονται στην άρχη και τότε για πρώτη φορά φοβήθηκε μήπως ή έντυχία που δοκίμασε με τó δεύτερο γάμο του δέν θά διαρκούσε και πολύ...

ΠΕΤΡΟΣ ΡΕΖΕΛΛΩΦ

ΧΑΛΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ο ΗΛΙΟΣ ΚΑΙ Η ΜΑΝΝΑ ΤΟΥ

Όταν ο ήλιος ανατέλλη κόκκινος, στην Πελοπόννησο πιστεύουν ότι τó χρώμα του αυτό όφείλεται στό αίμα τής μητέρας του, που τήν έσκότωσε, έπειδή δέν τού ελεε έτοιμάσει νορίς τó φαί του.

Στὴν Ήπειρο, πάλι, πιστεύουν ότι ή μητέρα τού ήλιου δέν τολμά ποτέ να τόν δη από κοντά, για να μήν τήν κάρη. Μόνον άφου τού στρώσει τó τραπέζι και άπλώσει τά φαγητά σ' αυτό, κάθεται μαρόμερα και τόν χαιρέτα.

Τήν άλλη μέρα ο κ. Ναβέιν τήν έπισκέφθηκε στό σπίτι της...